

Remissvar

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se

Finansinspektionen
Box 7821
103 97 Stockholm
Tel +46 8 408 980 00
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

2025-04-07

FI dnr 25-5268
(Anges alltid vid svar)

Kompletterande bestämmelser om flexiblare regler för utbetalning från pensionsförsäkring, Fi2025/00346

Sammanfattning

Finansinspektionen (FI) tillstyrker förslaget om ändringar i 58 kap. inkomstskattelagen (1999:1229) (IL) i form av utökade undantag från den så kallade femårsregeln. Inspektionen ser särskilt positivt på att en ökning av antalet utbetalningar per år möjliggörs även under de första fem utbetalningsåren. I vissa avseenden föreslår FI några tillägg och förtydliganden.

FI:s synpunkter på förslagen

Kompletterande bestämmelser om flexiblare regler för utbetalning från pensionsförsäkring (avsnitt 4)

FI tillstyrker de föreslagna undantagen i 58 kap. 11 a och 14 a §§ IL.

Den avsedda effekten vad gäller de två första strecksatserna i respektive paragraf, med högre initiala pensionsutbetalningar och en lägre ökningstakt, skulle medföra en jämnare utbetalningskurva, vilket enligt inspektionen är eftersträvanvärt för försäkringstagarna och andra ersättningsberättigade. Inspektionen anser dock att det bör förtydligas, till exempel i författningskommentaren, att undantagsmöjligheterna *inte är avsedda* att användas för att justera utbetalningsbeloppen nedåt i någon större utsträckning. Det bör tydligt

framgå att dessa justeringar får förekomma om företagets försäkringstekniska antaganden eller avgifter ändras av legitima skäl och att företaget tydligt behöver kunna redovisa dessa.

Vad gäller undantaget i den tredje strecksatsen konstaterar FI att det möjliggör en ökning av antalet utbetalningar per år. FI ser detta undantag som särskilt positivt ur ett konsumentperspektiv, eftersom det ger försäkringstagarna och andra ersättningsberättigade större handlingsutrymme vid bestämmande över pensionen.

FI anser därtill att det bör övervägas att lista de tre undantagen i en numrerad punktlista i stället för i strecksatser, för att underlätta referenser.

Neutrala regler för depåförsäkring (avsnitt 5)

FI tillstyrker även de föreslagna ändringar i 58 kap. 15 § IL som syftar till att jämställa depåförsäkringar med fondförsäkringar när det gäller undantag från femårsregeln. Inspektionen anser att dessa två försäkringstyper är så pass lika att det är motiverat att samma undantag ska gälla för de båda.

FI anser dock att rubriken för 58 kap. 15 § IL bör justeras så att det tydligt framgår att paragrafen gäller sådana försäkringar där placeringsrisken kan bäras av inte bara försäkringstagare men även av den försäkrade eller andra ersättningsberättigade. Rubriken bör enligt inspektionen därför lyda *”Försäkringar där försäkringstagarna eller andra ersättningsberättigade bär placeringsrisken*”. Samma gäller referensen till 15 § i 58 kap. 1 a § IL.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser (avsnitt 6)

FI anser att de föreslagna lagändringarna bör kompletteras med en begränsning när det gäller möjligheten att tillämpa de två första undantagen i 58 kap. 11 a och 14 a §§ IL på pensionsförsäkringsavtal där utbetalningar redan har påbörjats. Regeringen anför i remisspromemorian att det saknas skäl att lagfästa en sådan begränsning när det gäller pensionsförsäkringar där utbetalning redan har påbörjats och att det kan överlämnas till försäkringsbranschen att avgöra om det är möjligt och rimligt att avvika från femårsregeln även för dessa pensionsförsäkringsavtal (s. 12). FI delar inte regeringens bedömning i den delen.

Problemet som de föreslagna undantagen för ändrade försäkringstekniska antaganden och uttag av avgifter ska lösa är enligt remisspromemorian att pensionsutbetalningarna sätts onödigt lågt under de första fem

utbetalningsåren. Om försäkringsföretagen inte behöver ta hänsyn till femårsregeln skulle de initiala pensionsutbetalningarna kunna höjas, vilket skulle medföra en jämnare utbetalningskurva över tid (se s. 9 i remisspromemorian).

Att möjliggöra undantag från femårsregeln på grund av ändrade försäkringstekniska antaganden eller uttag av avgifter för försäkringsavtal där utbetalningar redan har påbörjats bidrar enligt FI inte till att lösa det aktuella problemet. De initiala utbetalningarna har i sådana fall redan skett och kan således inte höjas. Även rättssäkerhetshänsyn talar för att försäkringstagarna och andra ersättningsberättigade ska kunna förlita sig på att utbetalningar som redan har påbörjats inte kommer att sänkas på ett sätt som var svårt att förutse när utbetalningarna startades.

FI anser därför att möjligheten till sänkning av utbetalningsbeloppen under de första fem utbetalningsåren med hänvisning till ändrade försäkringstekniska antaganden eller uttag av avgifter inte bör tillåtas för pensionsförsäkringar där utbetalningar redan har påbörjats. Regeringens förslag bör således kompletteras med en tillämpningsbegränsning i den delen.

Konsekvensanalysen (avsnitt 7)

FI anser vidare att konsekvensanalysen i det remitterade förslaget bör kompletteras när det gäller eventuella negativa konsekvenser för försäkringstagare och andra ersättningsberättigade. På s. 13 i remisspromemorian konstaterar regeringen att försäkringsföretagens ökade möjligheter att sänka utbetalningarna från en pensionsförsäkring vid en första anblick kan anses som en försämring för de enskilda försäkringstagarna som får en mindre pensionsutbetalning. Samtidigt anför regeringen att den effekten möjligen kan uppstå i enskilda fall, men att syftet med förslaget är att förbättra utbetalningsprofilen under de första fem utbetalningsåren. FI bedömer att *syftet* med de föreslagna bestämmelserna inte är samma som förslagets *konsekvenser*. Att uppge syftet är därför otillräckligt som grund för en konsekvensanalys. FI skulle mot denna bakgrund vilja se ett mer utförligt resonemang om eventuella negativa konsekvenser för enskilda ersättningsberättigade i konsekvensanalysen.

FINANSINSPEKTIONEN

Daniel Barr
Generaldirektör

Katarina Konkol
Jurist

I detta ärende har generaldirektören Daniel Barr beslutat. Juristen Katarina Konkol har varit föredragande.

Kopia till niklas.lindeberg@regeringskansliet.se.